

Geleceğin Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitim Programına Bakışı: Programın İçerik, Nitelik, İşlevsellik ve Anlaşılabilirlik Bakımından Değerlendirilmesi

Funda Eda TONGA ÇABUK¹, Zeliha DEMİRCİ ÜNAL², Feyza TANTEKİN ERDEN³

Öz: Bu çalışmanın amacı, okul öncesi öğretmen adaylarının Türkiye’de uygulanan okul öncesi eğitim programının içeriği, niteliği, işlevselliği ve anlaşılabilirliği hakkındaki görüşlerinin alınmasıdır. Çalışma, temel nitel araştırma olarak gerçekleştirilmiş ve çalışmanın katılımcılarını 20 okul öncesi öğretmen adayı oluşturmuştur. Çalışma verileri araştırmacılar tarafından oluşturulan (toplamda sekiz maddeden oluşan) açık uçlu görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Bu çalışmanın bulgularına göre, katılımcılar programın içeriği ile ilgili genel olarak olumlu görüş bildirmişler fakat programın kazanım ve gösterge, etkinlik çeşidi, değerlendirme, aile katılımı ve uyarılma boyutlarının geliştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra, katılımcıların programı çoğunlukla nitelikli buldukları, ancak değişen zaman ve ihtiyaçlara göre yeni başlıklarla güncellenmesi gerektiğini ifade ettikleri belirlenmiştir. Ayrıca okul öncesi öğretmen adayları programın genel olarak işlevsel ve yol gösterici olduğunu ama farklı eğitim yaklaşımlarına ve farklı çevrelerde yaşayan çocuklara uygunluk konularında geliştirilebilir olduğunu söylemişlerdir. Son olarak katılımcılar tarafından programın dil ve anlatım şekli ve detaylandırılması açısından anlaşılır olduğu fakat daha fazla açıklama ve örneğe ihtiyaç duyulduğu vurgulanmıştır. Bu bulgular ışığında, bu araştırmanın halen kullanılan okul öncesi eğitim programının geliştirilmesi ve güncellenmesi aşamasında katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Okul öncesi eğitimi, okul öncesi eğitim programı, okul öncesi öğretmen adayı

The Perspective of Future Preschool Teachers on the Preschool Education Program: Evaluation of the Content, Quality, Functionality, and Comprehensibility of the Program

Abstract: This study aims to investigate the views of pre-service early childhood teachers about the content, quality, functionality, and comprehensibility of the early childhood education (ECE) program used in Turkey. The study was conducted as basic qualitative research and its participants consisted of 20 pre-service early childhood teachers. The researchers collected data through an open-ended interview form.

Geliş tarihi/Received: 09.05.2022

Kabul Tarihi/Accepted: 15.07.2022

Makale Türü: Araştırma Makalesi

¹ Araştırma Görevlisi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, edatonga@metu.edu.tr, 0000-0003-3350-9228

² Araştırma Görevlisi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, demirciz@metu.edu.tr, 0000-0002-4575-6915

³ Profesör, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, tfeyza@metu.edu.tr, 0000-0001-6060-1877

Atf (Citation): Tonga Çabuk, F. E., Demirci Ünal, Z., & Tanteğin Erden, F. (2022). Geleceğin okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programına bakışı: Programın içerik, nitelik, işlevsellik ve anlaşılabilirlik bakımından değerlendirilmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 484-510. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.1114186>

According to the findings, the participants expressed a positive opinion about the content of the program in general but stated that the program should be improved regarding gains and indicators, activity type, assessment, parent involvement, and adaptation. In addition, the participants found the program mostly qualified but expressed that it should be updated with new headings according to changing times and needs. Moreover, pre-service teachers found the program functional and guiding in general, but they said that it is not informative about educational approaches and children living in different environments. Finally, according to the participants, the program is comprehensive in terms of language, expression, and elaboration, but it needs more explanations and examples. In the light of these findings, it is thought that this research will contribute to the development and revision of the currently used ECE program.

Keywords: Early childhood education, early childhood education program, pre-service early childhood teacher

Giriş

Eğitimin ve yaşamın temeli olarak görülen erken çocukluk eğitimi; çocuğun doğumundan sekiz yaşına kadar olan süreyi kapsayan, çocuğun kişiliğinin şekillendiği ve bilişsel, sosyal, duygusal, fiziksel ve dil gelişiminin büyük ölçüde tamamlandığı bir süreçtir (Aral vd., 2000; Barnett, 1995; Essa, 2003; Küçük Çocukların Eğitimi Ulusal Derneği [NAEYC], 2000; Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2013). Çocuğun bütün gelişim alanlarındaki ilerlemelere ek olarak, beyin gelişiminin de erken çocukluk döneminde en hızlı olduğu ve tüm bu gelişmelerin çocuğun gelecek yaşamında kritik rol oynadığı bilinmektedir (Aral vd., 2000; Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu [UNESCO], 2018). Çocuğun sonraki eğitim süreçleri için temel adım olan erken çocukluk eğitimi; çocuğun gelişim düzeyine uygun, bireysel farklılıklarına odaklanan, çocuğa zengin çevre imkanları sağlayan ve onu kültürel değerler doğrultusunda yönlendiren bir süreçtir (Katrancı, 2014; NAEYC, 2019).

Çocuğun gelecekteki hayatı, kritik bir dönem olan erken çocukluk döneminde öğrendiği bilgiler, kazandığı beceriler, edindiği deneyimler ve alışkanlık haline getirdiği davranışlar ile şekillenir (Berk, 2012; Sapsağlam ve Ömeroğlu, 2016; Tuğrul, 2002). Erken çocukluk döneminde, çocuğun etrafındaki uyaranları ne kadar zengin ve çocuğa sunulan deneyimler ne kadar çeşitli olursa, çocuk da o kadar hızlı gelişir, öğrenme deneyimleri artar ve çocuğun yaşamında uzun vadeli kazanımlar elde edilir (Barnett, 2011; Bauchmüller vd., 2014). Bu da ancak, sağlıklı bir aile ortamı ve nitelikli bir erken çocukluk eğitiminin birleşmesiyle mümkündür (Edie ve Schmid, 2007; MEB, 2013; Tican Başaran ve Ulubey, 2018). Nitelikli bir erken çocukluk eğitimi ile kendini gerçekleştirilebilen çocuklar, gelecekte de içinde buldukları toplumda üretken bireyler olabilirler (Tican Başaran ve Ulubey, 2018). Yapılan çalışmalarda erken çocukluk eğitimi alan çocukların almayanlara göre ilköğretimin ilk yıllarında fiziksel gelişim, sosyal gelişim, duygusal gelişim, dil gelişimi, öz bakım becerileri, akademik başarı ve okula hazırbulunuşlukta daha iyi durumda oldukları sonucuna ulaşılmıştır (Tantekin Erden ve Altun, 2014). Buna ek olarak, Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı [PISA] ve Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması [TIMSS] gibi değerlendirmelerde de öğrencilerin erken çocukluk eğitimi almış olmaları ile akademik başarıları arasında güçlü bir ilişki olduğu görülmektedir (İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı [OECD], 2014; MEB, 2016; Türk Eğitim Derneği Düşünce Kuruluşu [TEDMEM], 2017). Bahsi edilen erken çocukluk eğitiminin bireylerin yaşamındaki kritik rolünden dolayı, ülkeler kalıcı büyümeyi sağlamak için nitelikli erken çocukluk eğitimine önem vermektedirler (European Commission, 2014).

Erken çocukluk eğitiminin niteliğini belirleyen, eğitim sürecine yön veren, planlı ve sistemli bir şekilde yürütülmesine olanak sağlayan, çocuğun ilk öğrenme deneyimlerini oluşturan, uygulamayı kolaylaştırarak öğrenmenin kalıcılığını arttıran yani eğitim öğretim sürecini bütünüyle etkileyen temel öğe; nitelikli, anlaşılır, işlevsel ve içerik olarak uygun bir eğitim programıdır (Bertrand, 2012; Darıca, 2004; Düşek ve Dönmez, 2012; Gelişli ve Yazıcı, 2012; Göle ve Temel, 2015; Kandır ve Kurt, 2010; Kandır vd., 2010; Köksal vd., 2016; Lieber vd., 2009; Özserkinti vd., 2014). İçerik olarak uygun, nitelikli, işlevsel ve anlaşılabilir bir eğitim programının özelliklerine pek çok çalışmada değinilmiştir. Bu özelliklerden ilki, eğitim programının çocuğu merkeze alarak ve çocuğun bütün gelişim alanlarını destekleyerek onun gelişim düzeyine, ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik olmasıdır (Darıca, 2004; Lieber vd., 2009; Tican Başaran ve Ulubey, 2018). Özelliklerden bir diğeri, oyunu öğrenme aracı görerek ve oyun, drama, soru-cevap, gezi, sanat gibi çeşitli yöntemler kullanarak, çocukların sahip oldukları bireysel farklılıkları ve yetenekleri ortaya çıkaracak olanaklar sunmasıdır (Darıca, 2004). Bir diğeri özellik, kuramsal temellerinin sağlam olmasıdır (Temel, 2012). Özelliklerden bir diğeri ise aile katılımı ile aile-öğretmen-çocuk arasındaki ilişkiye odaklanması, özel gereksinimli bireylere yönelik süreçlere yer vermesi, eğitim sürecinin uyarlanması içermesi ve değerlendirme sürecine önem vermesidir (Frede ve Ackerman, 2007; Temel, 2012).

Bir eğitim programı içerik olarak ne kadar uygun, nitelikli, işlevsel ve anlaşılır olsa da genel anlamda etkili olup olmadığını, güçlü-zayıf yönlerini, geliştirilebilir bölümlerini ve hatta yeterliliğini görmek için programın sürekli değerlendirilmesi ve güncellenmesi gerekmektedir (Akinoğlu, 2005; Demirel, 2017; MEB, 2018; Kurt ve Erdoğan, 2015; NAEYC, 2003; Özdemir, 2009; Sıddık, 2019). Çağdaş kuram ve yaklaşımlar, içinde bulunulan toplumun ihtiyaçları, çocukların sürekli değişen özellikleri, ilgileri ve gereksinimleri ve hızla değişen ve gelişen teknoloji ve bilim; eğitim programlarının da bu doğrultuda değerlendirilip geliştirilmesini gerektirmektedir (Gürkan, 2010). Ülkemizde uygulanan 1994, 2002, 2006 ve 2013 okul öncesi eğitim programlarına bakıldığında da programlarda geçmişten günümüze değişiklikler yapıldığı, içerik olarak düzenlendiği, değerlendirildiği ve güncellenerek geliştirildiği görülmektedir (Düşek ve Dönmez, 2012; Gelişli ve Yazıcı, 2012; Göle ve Temel, 2015; MEB, 2013; Sapsağlam, 2013).

Günümüzde uygulanan güncel MEB okul öncesi eğitim programında, “Türk Milli Eğitimi’nin genel amaçları, okul öncesi eğitiminin amaçları ve temel ilkeleri, okul öncesi dönemin önemi (ailenin ve öğretmenlerin önemi), programın tanıtımı, gelişim özellikleri, kazanım ve göstergeler, okul öncesi eğitiminin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi” gibi bölümler yer almaktadır. Bunlara ek olarak, program sonunda gelişim gözlem formu, etkinlik planı formatı, özel gereksinimli çocukları desteklemede dikkat edilecek noktalar gibi ekler de sunulmaktadır (MEB, 2013). Programın temel özelliklerine bakıldığında ise; oyun temelli, çocuk merkezli, sarmal, eklektik, dengeli ve esnek olduğu görülmektedir. Aynı zamanda, temaları ve konuları araç olarak kullanarak günlük yaşam deneyimleri ile eğitim sürecini zenginleştirerek, öğrenme merkezlerine önem vererek, keşfederek öğrenmeyi desteklemektedir. Kültürel ve evrensel değerleri dikkate alan okul öncesi eğitim programında, aile eğitimi ve katılımı da çok önemlidir. Değerlendirme sürecinin çok yönlü olduğu programda, rehberlik hizmetlerine önem verilmekte ve özel gereksinimli çocuklar için de uyarlamalara yer verilmektedir (MEB, 2013). Geliştirilen bu programın ülke genelinde uygun yaş grubundaki çocukların bütünsel gelişimlerine katkıda

bulunması, eğitimde niteliğin artırılmasında rol oynaması ve öğretmenlere rehber olması beklenmektedir (MEB, 2013).

Eğitim programları ile, ülke genelindeki tüm çocuklar merkeze alınarak dezavantajlı olan grubun akranları ile eşit bir eğitime ulaşmaları ve hayata güçlü kazanımlarla başlamaları hedeflenir (Sönmez ve Bilir Seyhan, 2016). Öğretmenleri de çocukları da karmaşadan kurtaran, ortak bir yapının oluşmasını sağlayan eğitim programları, öğretmenlere rehber niteliğinde bir çerçeve sunarak, zamanın daha etkili kullanılmasını sağlar (Dilek, 2016; Sönmez ve Bilir Seyhan, 2016). Programı etkin olarak kullanacak kişi öğretmendir (Özsirkıntı vd., 2014). Çünkü çerçeve olarak sunulan eğitim programlarını, sahip olduğu olanaklara, içinde bulunduğu koşullara, sınıfındaki çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına göre şekillendirmek, eğitim ortamında gereken düzenlemeleri yapmak, günü ve etkinlikleri planlamak, öğretim yöntemine karar verip uygulamak ve uygulama sonunda değerlendirme yapmak, öğretmenin sorumluluğundadır (Cohen vd., 2010; Dağlıoğlu, 2009; Göle ve Temel, 2015; Köksal vd., 2016; Lerkkanen vd., 2013; Sönmez ve Bilir Seyhan, 2016). Öğretmenin nitelikli bir erken çocukluk eğitimi sunması için eğitim programının içeriğine hâkim olması, eğitim programını anlaması ve uygulaması gerekmektedir (Dağlıoğlu, 2009; Işık, 2015; Köksal vd., 2016). Paralel olarak, MEB Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri”nde de öğretmenlerin program ve içerik bilgisine sahip olma yeterliliğine vurgu yapılmaktadır (MEB, 2017). Öğretmenlerin meslek hayatlarında kullanacakları program hakkında bilgi edindikleri ilk yer öğretmen yetiştirme lisans programlarıdır. Öğretim hizmetinin niteliği, öğretmen adaylarının eğitimi ile doğrudan ilişkilidir (Kayange ve Msiska, 2016; Orakçı, 2015). Çünkü öğretmen yetiştirme programları, öğretmen adaylarını alana hazır hale getirme konusunda önemli bir rol üstlenmektedir (Ryan, 2016). Diğer bir deyişle, öğretmen adaylarının öğretmen eğitimi sırasında almış oldukları kurama, alana ve uygulamaya yönelik dersler sayesinde, mesleğe daha güçlü bir şekilde başladıkları görülmektedir (Illingworth, 2012). Öğretmen eğitiminin bahsi edilen öneminden dolayı, bu çalışma eğitim programıyla ilk kez tanışan okul öncesi öğretmen adayları ile gerçekleştirilmiştir.

Alanyazına bakıldığında, MEB okul öncesi eğitim programına yönelik öğretmenlerin görüşlerinin alınması ve programın değerlendirilmesi konulu birçok çalışma bulunmaktadır (Dilek, 2016; Göle ve Temel, 2015, 2020; Köksal vd., 2016; Özsirkıntı vd., 2014; Pişgin Çivik vd., 2014; Tican Başaran ve Ulubey, 2018; Tükel, 2017; Ünver, 2019). Ancak bu çalışmaların çoğunda okul öncesi öğretmenleri katılımcı olarak yer alırken, okul öncesi öğretmen adaylarının katıldığı yalnızca bir çalışmaya rastlanmıştır. Bahsi geçen çalışmada araştırmacılar, farklı alanlardan öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlık yeterlilikleri üzerinde durmuşlardır (Çetinkaya ve Tabak, 2019). Bu çalışmalara ek olarak, alanyazında MEB okul öncesi eğitim programının çeşitli bağlamlarda incelenmesi konulu çalışmalara da rastlanmaktadır. MEB okul öncesi eğitim programının, 21.yy becerileri (Tuğluk ve Özkan, 2019), STEAM eğitimi (Kardeş, 2020), STEM eğitimi (Ata Aktürk vd., 2017), ana akım okul öncesi eğitim programları (Gülçiçek vd., 2019), cinsel gelişim ve cinsel eğitim (Deniz ve Yıldız, 2018), değerlendirme (Sapsağlam, 2013), coğrafya eğitimi (Öztürk vd., 2015), çevre eğitimi (Gülay ve Ekici, 2010), değerler eğitimi (Aral ve Kadan, 2018), müzikal becerilerin gelişimi (Kandır ve Türkoğlu, 2015), okuma yazma becerilerinin gelişimi (Kandır ve Yazıcı, 2016), sağlık kavramı (Sönmez ve Bilir Seyhan, 2016) bağlamında incelendiği çalışmalar dikkat çekmektedir. İlgili çalışmalar arasında, okul öncesi öğretmen adayları

ile programın çok yönlü değerlendirilmesi hakkında başka bir çalışmaya ulaşılmadığı için bu çalışmanın önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışmanın; programın içerik, nitelik, işlevsellik ve anlaşılabilirlik konusunda güncellenmesi aşamasında da eğitim paydaşlarına rehberlik edeceği öngörülmektedir. Bu nedenle bu araştırmanın amacı, okul öncesi öğretmen adaylarının Türkiye’de güncel olarak kullanılan MEB Okul Öncesi Eğitim Programı hakkındaki görüşlerinin alınmasıdır. Bu amaç doğrultusunda cevaplanması beklenen araştırma soruları aşağıda sıralanmaktadır:

1. Okul öncesi öğretmen adaylarının MEB Okul Öncesi Eğitim Programı hakkındaki görüşleri nelerdir?

1.1. Okul öncesi öğretmen adaylarının MEB Okul Öncesi Eğitim Programının içeriği hakkındaki görüşleri nelerdir?

1.2. Okul öncesi öğretmen adaylarının MEB Okul Öncesi Eğitim Programının niteliği hakkındaki görüşleri nelerdir?

1.3. Okul öncesi öğretmen adaylarının MEB Okul Öncesi Eğitim Programının işlevselliği hakkındaki görüşleri nelerdir?

1.4. Okul öncesi öğretmen adaylarının MEB Okul Öncesi Eğitim Programının anlaşılabilirliği hakkındaki görüşleri nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan temel nitel araştırma yöntemi olarak gerçekleştirilmiştir. Eğitimde oldukça yaygın olarak kullanılmakta olan temel nitel araştırma yönteminde, araştırmacılar gözlem, görüşme veya doküman analizi ile verileri toplayarak bir olguyu açıklamaya çalışırlar (Merriam, 2009). Bu araştırma ise, bir devlet üniversitesinin Okul Öncesi Öğretmenliği lisans programında öğrenim gören 2. sınıf öğrencilerinin, MEB okul öncesi eğitim programına yönelik görüşlerini almak amacıyla yürütülmüştür. Diğer bir deyişle, bu çalışmanın amacı da katılımcıların görüşlerini ve bakış açılarını anlamak olduğundan, temel nitel araştırma yöntemi, araştırmanın modeli olarak uygun görülmüştür (Merriam, 1998).

Katılımcılar

Araştırmanın katılımcıları uygun örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Merriam (2018), nitel çalışmalarda uygun örnekleme yöntemi ile koşullara göre konunun kullanılabilirliğine dayalı bir örneklem seçilebileceğinden bahsetmiştir. Araştırmanın yapıldığı üniversitede, okul öncesi eğitimi bölümünde ikinci sınıf öğrencilerinin bahar döneminde “Erken Çocukluk Eğitiminde Öğretim Programları” dersini almaları zorunludur. Bu derse, çalışmanın yapılacağı dönem, 26 öğretmen adayı kayıt yaptırmıştır. Saldana (2011), nitel araştırmalarda daha güvenilir bulgular elde etmek için en az birden başlayacak şekilde yirmiye kadar katılımcıya ihtiyaç olduğunu belirtmiştir. Araştırma için gerekli katılım sayısına ulaşmak adına derse katılan tüm öğrenciler araştırmaya davet edilmiştir. 26 öğretmen adayı arasından 20’si (17 kadın, 3 erkek) araştırmaya katılmak için gönüllü olmuştur. Katılımcılar, MEB Okul Öncesi Eğitim Programını deneyimleme aşamasında derse devamsızlık yapmamışlardır. Çalışmaya katılan öğretmen adaylarının yaş aralığı 21 ile 32

arasındadır. Katılımcıların mezun olduğu lise türlerine bakıldığında ise, çoğu katılımcı (n=18) Anadolu Lisesi mezunu olduklarını, sadece iki katılımcı ise meslek lisesi mezunu olduklarını belirtmişlerdir.

Verilerin Toplanması

Bu çalışma, okul öncesi öğretmen adaylarının ikinci yıllarında bahar döneminde aldıkları zorunlu ders olan “Erken Çocukluk Eğitiminde Öğretim Programları” dersi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Erken Çocukluk Eğitiminde Öğretim Programları dersi haftada üç saat olmak üzere 15 hafta sürmektedir. Bu dersin amacı, öğretmen adaylarını erken çocukluk eğitimine yönelik mevcut eğitim programları hakkında bilgi sahibi yapmak ve ulusal okul öncesi eğitimi programına uygun ders planı hazırlama konusunda yeterli kılmaktır. Bu nedenle dersin ilk yarısında (6 hafta) öğrenciler, dünya genelinde yaygın olarak kullanılan eğitim modelleri hakkında bilgilendirilmektedir. Dersin ikinci yarısında (7 hafta) ise ilk olarak MEB okul öncesi eğitim programı hakkında detaylı bilgi verilmekte ve daha sonra öğretmen adaylarının ders planı hazırlayabilmeleri için onlarla adım adım çalışmalar yapılmaktadır.

Bu derste öğretmen adaylarından etkinlik planı hazırlamaya dayalı bir ödev oluşturmaları istenir. Bu ödevde öğretmen adaylarından farklı haftalarda olacak şekilde programın farklı alt başlıklarını (öğrenme süreci, aile katılımı, değerlendirme ve uyarılama) içeren bir etkinlik planı hazırlamaları beklenir. Fakat ders kapsamında bu bölümlerin üzerinde sırasıyla durulur ve bir bölüm ayrıntılı olarak çalışıldıktan sonra diğerine geçilir. Örneğin, derste görevli olan araştırma görevlileri, öncelikle öğretmen adaylarına bir etkinlik planında öğrenim sürecinin nasıl hazırlanacağına yönelik bilgi verirler. O hafta katılımcılardan kendi etkinlik planlarının öğrenim sürecini oluşturmaları ve teslim etmeleri istenir. Öğrenme sürecine yönelik bu bölümler, araştırma görevlileri tarafından okunup öğretmen adaylarına yazılı olarak detaylı geribildirim verilir. Takip eden haftadaki ders sürecinde ise katılımcılar yazdıkları bu bölümler ile ilgili araştırma görevlilerinden sözlü geribildirim alırlar. Sözlü geribildirim alma işlemi tamamlandıktan sonra, aynı haftada etkinlik planı yazma aşamasında sıradaki bölüme geçilip süreç bütün bölümler için bu şekilde devam ettirilir. Bu ödevden farklı olarak, katılımcılardan dönem sonunda bir aylık plan, bu aylık planın içerisinde yer alan bir günlük plan ve bu günlük plan içerisinde yer alan üç etkinlik planını oluşturmalarına yönelik olan diğer bir ödevi de teslim etmeleri beklenir.

Bahsi geçen bu ödevlerin hazırlanış aşamasında öğretmen adayları tarafından “MEB Okul Öncesi Eğitim Programı” temel alınıp kullanılmış ve dersin en sonunda “açık uçlu bir form” (Ek 1) ile onların bu program ile ilgili görüşleri alınmıştır. Bu form katılımcılara çevrimiçi ortamda gönderilmiş ve onların bu formu ders kapsamında edindikleri deneyimlere yönelik olarak doldurmaları istenmiştir. Katılımcılar formu doldurduktan sonra e-posta yolu ile tekrar araştırmacılara iletmişlerdir.

Veri Toplama Aracı

Bu temel nitel araştırmada, öğretmen adaylarının MEB okul öncesi eğitim programı ile ilgili görüşlerini içeren veriler, araştırmacılar tarafından oluşturulan açık uçlu görüş bildirim formu yardımıyla toplanmıştır. Bu veri toplama aracının oluşturulma sürecinde, bir eğitim programının sahip olması gereken özelliklere yönelik olan kaynaklar incelenmiş ve alanyazından faydalanılmıştır. Sonrasında erken çocukluk eğitimi alanında çalışmalar yapan iki uzmana danışılarak uzman görüşü süreci ile veri toplama aracı son halini almıştır. Bu formda, katılımcıların

programdan nasıl yararlandıklarına, programın içeriğine, niteliğine, işlevselliğine ve anlaşılabilirliğine yönelik olmak üzere toplam sekiz temel açık uçlu soru bulunmaktadır. İlk olarak MEB Okul Öncesi Eğitim programının içeriği ile ilgili, programın içerisinde yer alan öğeler, bölümler ve açıklamaları hakkında öğretmen adaylarından bilgi alınmıştır. Ayrıca araştırmacılar, programın niteliğine yönelik programı diğer programlardan ayıran özellikleri ve kalitesi hakkında öğretmen adaylarının görüşlerine başvurmuşlardır. Bunun yanında araştırmacılar, işlevselliğe yönelik programın kendisinden beklenen amacı gerçekleştirip gerçekleştirmediğine ilişkin katılımcılara soru yöneltilmişlerdir. Son olarak programın anlaşılabilirliği ile ilgili, programın kullanıcılar tarafından anlaşılabilirlik derecesi hakkında öğretmen adaylarının görüşleri alınmıştır. Katılımcılar her soru özelindeki temalar altında programın olumlu ve geliştirilmesi gereken taraflarına dayalı görüşlerini bildirmişlerdir. Bu çerçevede alınan bilgiler çalışma verilerini oluşturmuştur. Veri toplama aracı ile ilgili detaylı bilgi (Ek 1)'de yer almaktadır.

Verilerin Analizi

Çalışmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının MEB Okul Öncesi Eğitim Programı hakkındaki düşüncelerine ilişkin cevapları, nitel veri analizi yöntemlerinden içerik analizine tabi tutulmuştur. Fraenkel ve diğerlerine (2012) göre, içerik analizi, araştırmacıların yazılı içerikler üzerinde çalışma yapmalarını sağlayan bir tekniktir. Ayrıca içerik analizi, çalışmanın araştırma sorularıyla ilgili bilgileri kategoriler ve kodlar halinde düzenleme sürecidir (Bowen, 2009). Bu bağlamda, araştırmacılar bu çalışmada yazılı içerikler hakkında derinlemesine bir anlayış kazanmak için verileri kodlama, bu kodlar yardımıyla kategoriler oluşturma ve ardından bulguları sunma adımlarını kullanmışlardır.

Bu çalışmada açık uçlu görüş bildirim formu aracılığıyla edinilen yazılı içerikler, iki araştırma görevlisi tarafından ayrı ayrı kodlanmıştır. Bu araştırma görevlileri, dersin verildiği bölümde doktora öğrenimine devam etmekte ve yıllardır Okul Öncesi Eğitimde Öğretim Programları dersine asistanlık yapmaktadırlar. Verileri kodlama işlemi tamamlandıktan sonra araştırma görevlileri bir araya gelerek kodlamaları arasındaki benzerlik ve farklılıkları tartışmışlardır. Bu çalışmada güvenilirliği sağlamak için Miles ve Huberman (1994) tarafından önerilen “kodlayıcılar arası güvenilirlik formülü” kullanılmıştır. Formüle göre mevcut çalışmanın güvenilirliği %94 olarak hesaplanmıştır. Alanyazına göre kodlayıcılar arası güvenilirliğin %80'den fazla olması gerekmektedir (Miles ve Huberman, 1994). Böylece kodlayıcılar arası güvenilirlik oranı araştırmacılar tarafından karşılanmıştır. Kodlama sürecinden sonra araştırmacılar kodlarla ilişkili olacak şekilde kategorileri oluşturmuştur. Son olarak bu kategoriler araştırma soruları doğrultusunda ve öğretmen adaylarının cevaplarından doğrudan alıntılar yaparak okuyucunun anlayabileceği bir biçimde sunulmuştur.

Etik Sürecin Yürütülmesi

Araştırmaya başlamadan önce, Ankara'da bulunan bir devlet üniversitesinin İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'ndan amaç, araştırma soruları, veri toplama aracı ve veri toplama prosedürü gibi araştırmayla ilgili tüm detaylar sunularak izin alınmıştır. Belirtilen araştırma, 100-ODTU-2021 protokol numarası ile onaylanmıştır. Etik izin alındıktan sonra araştırmacılar, katılımcılarla iletişime geçerek onam formlarını imzalatmışlar ve herhangi bir sorun yaşamaları durumunda araştırmadan çekilme konusunda herhangi bir tereddüt yaşamamaları hususunda katılımcılara bilgilendirme yapmışlardır. Ayrıca verilerin rapor edilmesi konusunda her katılımcıya

temsili bir isim (K1, K2, K3...K20) verilerek elde edilen veriler gizlilik beyanına bağlı kalınarak ortaya konmuştur.

Bulgular

Bu başlık altında, verilerin analizi sonucu elde edilen bulgular araştırma soruları göz önünde bulundurularak alt başlıklar halinde sunulmuştur. Okuyucuya kolaylık sağlaması amacıyla kategoriler ve kodlar tablolar aracılığıyla paylaşılmış ve katılımcıların görüşlerinden alıntılarla açıklanmıştır. Buna ek olarak, katılımcıların görüşlerinin hangi kategoride kodlandığının da görülebilmesi için tablolarda katılımcılara da yer verilmiştir. Bulgulara bütünüyle bakıldığında, katılımcıların görüşleri her alt başlıkta “olumlu” ve “geliştirilmeli” olmak üzere iki kategoriden oluşmaktadır. Katılımcıların görüşlerini ifade ederken kullandıkları dil, araştırmacıların olumsuz bir kategori oluşturmak yerine bu kategorinin “geliştirilmeli” olarak sunulmasını sağlamıştır.

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının MEB Okul Öncesi Eğitim Programının İçeriği Hakkındaki Görüşleri

Okul öncesi öğretmen adaylarının MEB Okul Öncesi Eğitim Programının içeriği hakkındaki görüşleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

İçerik Hakkındaki Görüşler

Kategoriler	Kodlar	Katılımcılar
Olumlu	Programın temel özellikleri (n=3)	K3, K7, K8
	Gelişim özellikleri, kazanımlar ve göstergeleri (n=9)	K3, K4, K7, K8, K14, K15, K17, K19, K20
	Etkinlik çeşitleri (n=5)	K2, K5, K7, K10, K12
	Değerlendirme (n=4)	K5, K7, K8, K9
	Eğitim ortamı (n=2)	K5, K8
	Ek olarak sunulan plan formatları ve çizelgeler (n=7)	K3, K5, K7, K8, K11, K15, K17
	Ek olarak sunulan uyarılama ile ilgili bilgiler (n=12)	K3, K5, K7, K8, K9, K10, K13, K14, K15, K17, K18, K20
Geliştirilmeli	Kazanımlar ve göstergeleri (n=7)	K1, K2, K8, K9, K13, K16, K18
	Etkinlik çeşitleri (n=6)	K1, K4, K8, K11, K16, K18
	Değerlendirme (n=2)	K8, K13
	Aile katılımı (n=2)	K15, K19
	Ek olarak sunulan uyarılama ile ilgili bilgiler (n=7)	K1, K3, K4, K7, K13, K16, K19

Tablo 1’de görüldüğü üzere katılımcıların programın içeriği hakkındaki görüşleri olumlu ve geliştirilebilir olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Kategorilerin ikisinde de yer alan kodlar göze çarpmaktadır. Okul öncesi öğretmen adayları, soruları cevaplarken program içeriğinde yer alan başlıklara odaklandığı için aynı başlığın iki kategoride de kod olarak yer alması mümkündür. Katılımcıların çoğu MEB Okul Öncesi Eğitim Programının içeriği hakkında olumlu görüş bildirirken farklı başlıklara odaklanmışlardır. Birkaç öğretmen adayı programın içeriğinde, programın temel özelliklerine yer verilmesinden bahsederek bu içeriğin öğretmenler için yol

gösterici olduğunu vurgulamışlardır. Buna ek olarak, öğretmen adaylarının birçoğu programda yer alan gelişim özellikleri, kazanımlar ve göstergelerine değinerek, bu konuda da görüşlerini dile getirmişlerdir. Bu konuda katılımcıların verdiği cevaplara ilişkin örnek aşağıda sunulmuştur:

“MEB Okul Öncesi Eğitim Programının özellikle de gelişim özellikleri, kazanımlar ve göstergeleri konusunda çok kapsamlı olduğunu düşünüyorum. Farklı yaş gruplarına ait farklı gelişim alanlarının özelliklerinin verilmesi çok iyi bir detay. Örneğin, bilişsel gelişimde 36-48, 48-60, 60-72 aylık çocukların ne gibi farklılıkları olabileceğini görebiliyoruz. Bu kısım bizi etkinlik hazırlama sürecinde yanlışlardan uzak tutuyor ve çocuklar için uygun etkinlikler hazırlamaya çalışıyoruz. Kazanımlar ve göstergelerinin de her alanda ve çeşitli bir şekilde verilmesini avantaj olarak görüyorum. Bu sayede aklımıza farklı fikirler gelebiliyor ve onları birbirleri ile bütünleştirmeye çalışıyoruz (K3).”

Olumlu görüş bildiren öğretmen adaylarından bazıları ise programda yer alan etkinlik çeşitleri ve açıklamalarının öğretmenler için oldukça yararlı olduğunu ve öğretmen adaylarına farklı etkinlikler planlamaları için yol gösterdiğini paylaşmışlardır. Birkaç öğretmen adayı ise programda yer alan değerlendirme kısmına odaklanarak değerlendirme sürecinin çocuk, öğretmen ve program açısından ayrı ayrı değerlendirilmesinin daha anlaşılır olduğunu savunmuşlardır. Katılımcılardan bazıları ise eğitim ortamına odaklanarak öğrenme merkezi ile ilgili görüş bildirmişlerdir. Konuyla alakalı katılımcıların verdiği cevaplara ilişkin örnek aşağıda sunulmuştur:

“Program içeriğini düşündüğümde, öğrenme merkezlerinin ve ideal bir okul öncesi sınıfının tanıtımının etkili bir şekilde aktarıldığını düşünüyorum. Öğrenme merkezlerinde kullanılabilecek örnek materyallerin sunulmuş olması etkinlik yazma sürecinde materyal seçimleri konusunda beni çok destekledi ve bana ilham veren bir kaynak oldu (K8).”

Katılımcıların çoğu ise programda ek olarak sunulan plan formatları, çizelgeler ve uyarlama ile ilgili bilgilere odaklanmışlardır. Çalışmaya katılan öğretmen adaylarından biri bu konudaki görüşlerini aşağıdaki sözlerle dile getirmiştir:

“Programın sonunda verilen etkinlik planı formatı, çizelgeler vb. belgelerin olması iyi bir detay. Çünkü bizim gibi ilk kez etkinlik planı hazırlayan öğretmen adaylarının gözünde bu sürecin somutlaşmasını sağlıyor. Ayrıca, programın sonunda yer alan uyarlama kısmı da her gelişim alanına göre detaylı bir şekilde ele alınmış. Bu kısımdan da etkinlik hazırlama sürecinde ipucu aldım (K3).”

Yukarıda verilen örnekteki katılımcı ile aynı fikirde olan bir başka öğretmen adayının cevabı aşağıda örnek olarak sunulmuştur:

“Programın sonundaki eklerin öğretmenler için oldukça faydalı olduğunu düşünüyorum. Öğretmenler bu formatlardan yararlanarak kendi etkinliklerini oluşturabilirler. Özellikle de uyarlama ile ilgili kısım öğretmen adayı olarak benim de en çok yararlandığım kısımdı (K7).”

Bahsedildiği üzere, çalışmaya katılan bazı öğretmen adayları programın içeriği ile ilgili olumlu görüş bildirmek yerine içeriğinin geliştirilebilir olduğunu vurgulamışlardır. Kazanımlar ve göstergelerin geliştirilebilir olduğunu düşünen öğretmen adaylarından biri, görüşünü aşağıdaki şekilde dile getirmiştir:

“Program içeriğinin kazanımlar ve göstergeleri bağlamında basit ve yetersiz olduğunu düşünüyorum. Bu konuda asgari düzeyde sunulan bilgilerin eksik kaldığına inanıyorum. Örneğin motor gelişim alanında sadece beş kazanıma yer verilmesi ya da öz-bakım becerileriyle ilgili sekiz kazanımın olması bile eksik olduğunun göstergesi. 36-72 aylık bir dönem kapsayan genel bir program hazırladığınızda bence bunun bir ansiklopedi hacminde her dönem ve her gelişimsel alan için basitten zora bir akış içerisinde kazanım ve göstergelerin sistematik bir halde sunulması gerekir (K13).”

Birkaç öğretmen adayı ise, programın içeriğinin etkinlik çeşitleri açısından geliştirilebilir olduğunu düşünmektedir. Bu konuda katılımcıların verdiği cevaplara ilişkin örnek aşağıda sunulmuştur:

“Program içeriğinin etkinlik çeşitleri açısından yeterli olduğunu düşünmüyorum. Etkinlik çeşitlerine karar verirken özellikle bireysel, küçük grup, büyük grup etkinliğinin nasıl olması gerektiğine karar verirken program benim için yetersiz kaldı. Tekrar tekrar okuduğumda bile anlamakta güçlük çekiyorum. Biraz daha detaylandırılmış olmasını dilerdim (K8).”

Aynı öğretmen adayının programın değerlendirme kısmının da geliştirilebilir olduğunu savunan görüşü aşağıda örnek olarak sunulmuştur:

“Değerlendirme süreci ile ilgili sunulan bilgiler arasında yalnızca günlük eğitim sürecinin ve etkinliklerin değerlendirilmesi başlığını yeterli buluyorum. Ancak, öğretmenin kendisini değerlendirmesi, program değerlendirmesi ve aylık planın değerlendirilmesi konusunda nelerin dikkate alınması gerektiğine dair bilgileri program kitabından sağlayamadım. Bu konuda içeriğinin geliştirilmesi gerektiğini düşünüyorum (K8).”

Program içeriğinin geliştirilmesi gerektiğini düşünen bir katılımcı ise aile katılımı boyutuna odaklanarak aile katılımının önemini yanı sıra örnekler sunulmasının faydalı olacağı görüşünü bildirmiştir. Son olarak, programda ek olarak sunulan uyarılama ile ilgili içeriğin de geliştirilebilir olduğunu düşünen katılımcılardan biri ise görüşlerini şu şekilde dile getirmiştir:

“Program içeriğinde yer alan uyarılama kısmının geliştirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Özel gereksinimli çocuklar için içerik detaylandırılmalı. Örnek veriyorum işitme engelli bir çocuk var sınıfta ve ileri derecede işitme kaybı var. Öğretmen bu durumdaki bir çocuk için etkinlikleri nasıl uyarlayacak? Fazlasıyla yüzeysel geçilmiş bir bölüm olduğunu düşünüyorum. Her özel durum için alanyazından gerekli bilgiler ve çözümler/destekleyici öneriler program içeriğine daha detaylı dahil edilmeli (K16).”

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının MEB Okul Öncesi Eğitim Programının Niteliği Hakkındaki Görüşleri

Okul öncesi öğretmen adaylarının MEB Okul Öncesi Eğitim Programının niteliği hakkındaki görüşleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2*Nitelik Hakkındaki Görüşler*

Kategoriler	Kodlar	Alt Kodlar	Katılımcılar
Olumlu	Nitelikli olması (n=12)	Programın tanıtımı (n=5)	K2, K3, K7, K11, K18
		Gelişim özellikleri (n=4)	K1, K3, K4, K19
		Kazanımlar ve göstergeleri (n=4)	K3, K8, K15, K17
		Etkinlik çeşitleri (n=1)	K3
		Programın sonunda sunulan ekler (n=2)	K3, K14
Geliştirilmeli	Yeni başlıklarla güncellenmesi (n=3)	Değişen zaman ve ihtiyaçlar (n=3)	K6, K13, K20
		Cinsiyet eşitliği (n=1)	K6
		Eğitim felsefesi (n=2)	K13, K20
		Toplumsal ve kültürel özellikler (n=1)	K13
		Dijitalleşme (n=1)	K20

Tablo 2’de görüldüğü üzere, okul öncesi öğretmen adaylarının programın niteliği ile ilgili görüşleri olumlu ve geliştirilmeli olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Katılımcıların yarısından fazlası MEB Okul Öncesi Eğitim Programının nitelikli bir program olduğu görüşünü savunmuşlardır. Çalışmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarından birinin konuyu özetler nitelikteki görüşü, aşağıda örnek olarak sunulmuştur:

“Bu programın bir hayli nitelikli olduğunu düşünüyorum. Önce okul öncesi programı tanıtılmış, ardından gelişim özellikleri, kazanımlar ve göstergeleri verilmiş. Okul öncesi programının planlanması ve uygulanması için kısımlar bulunuyor. Örneğin etkinlik çeşitleri, öğrenme merkezleri, aylık plan ve günlük plan açıklamaları bulunuyor. Bu kısımların gerçekten kaliteli olduğunu düşünüyorum. Biz öğretmen adaylarına önderlik ediyor ve aklımızdaki soruları gideriyor (K3).”

Öte yandan, birkaç öğretmen adayı ise programın nitelikli bir program olabilmesi için geliştirilmesi gerektiğini savunmuştur. Bu görüşte birleşen katılımcılar, genellikle programa eklenmesi gereken bazı başlıklar olduğunu belirtmişlerdir. Konu ile alakalı katılımcılardan birinin görüşü aşağıda örnek olarak sunulmuştur:

“Değişen zaman ve ihtiyaçlar doğrultusunda güncellenmeye ihtiyaç duyabilir. Belki daha geniş alanda kazanım, örnek ve bilgi sunabilir. Aynı zamanda, cinsiyet eşitliği gibi konular da bence programa eklenebilir. Bu doğrultuda, kazanımlar ve göstergeleri, kavramlar, etkinlik çeşitleri yeni eklenen konular bağlamında güncellenebilir (K6).”

Çalışmaya katılan öğretmen adaylarından bir diğeri ise bu konudaki görüşlerini aşağıdaki sözlerle dile getirmiştir:

“Programda eksik kısımlar olduğunu düşünüyorum. Programda eğitim felsefesi ve kaynakçaya yer verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Örneğin, bu program hazırlanırken içinde bulunduğumuz toplumsal ve kültürel özellikleri dikkate alarak neden bu eğitim felsefesine yer verdiklerinden bahsetmeleri sürecin geri planını anlayıp içselleştirmemizde

yardımcı olabilir. Ayrıca ülkenin bölgeleri arasında belirgin sosyokültürel farklılıklar olabileceğinden ötürü programda, örneğin Ege Bölgesinde yaşayan çocuklar için şu becerilerde daha fazla gelişmişlik ya da şu becerilerin daha fazla desteklenmesi gerekir gibi bilgilerin yer alması, öğretmenin her kesimden gelen çocukları sistematik veriler ışığında daha kolay tanınmasını sağlayabilir (K13).”

Yukarıda verilen örneklerdeki katılımcılar ile benzer düşüncede olan bir başka öğretmen adayının cevabı aşağıda örnek olarak sunulmuştur:

“Üstelik hızla değişen toplum ihtiyaçlarına cevap vermediğine inanıyorum. Örneğin, dijital bir çağda yaşıyoruz, iki yaşındaki bir çocuğun bile elinde tablet ya da telefon olduğunu ya da bebeklikten başlayarak çizgi filmlere ya da oyunlarla etkileşim halinde bulduklarını düşünürsek, programda internet ya da dijitalleşme ile ilgili hiçbir başlığın ya da bilginin bulunmuyor oluşu da kesinlikle geliştirilmesi gereken taraflarından biri olabilir (K20).”

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının MEB Okul Öncesi Eğitim Programının İşlevselliği Hakkındaki Görüşleri

Okul öncesi öğretmen adaylarının MEB Okul Öncesi Eğitim Programının işlevselliği hakkındaki görüşleri Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3

İşlevsellik Hakkındaki Görüşler

Kategoriler	Kodlar	Katılımcılar
Olumlu	Uygulanabilir olması (n=8)	K2, K3, K5, K7, K10, K12, K15, K18
	Yol gösterici olması (n=7)	K4, K6, K8, K11, K17, K18, K20
	Kolaylaştırıcı olması (n=5)	K8, K11, K14, K17, K18
Geliştirilmeli	Farklı eğitim yaklaşımlarına uygunluk (n=1)	K13
	Farklı çevrelerde yaşayan çocuklara uygunluk(n=1)	K13

Tablo 3’te görüldüğü üzere, okul öncesi öğretmen adaylarının programın işlevselliği ile ilgili görüşleri olumlu ve geliştirilmeli olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Katılımcıların tamamına yakını MEB Okul Öncesi Eğitim Programının işlevsel olduğunu belirtmiştir. Çalışmaya katılan öğretmen adaylarının neredeyse yarısı, programın uygulanabilir olması açısından işlevselliğine odaklanmıştır. Konuyla alakalı katılımcıların verdiği cevaplara ilişkin örnek aşağıda sunulmuştur:

“Ben a’ dan z’ye her şeye yer verdiklerini ve bu sebeple de oldukça kullanışlı, uygulanabilir ve işlevsel olduğunu düşünüyorum. Programı kullanma konusunda yeni olan biz öğretmen adayları için aradığımız, sıkıntı yaşadığımız her konuyu bulma ve bilgi edinme şansını bize veriyor. Bu sebeple de oldukça kullanışlı ve uygulanabilir buluyorum (K10).”

MEB Okul Öncesi Eğitim Programının işlevsel olduğu görüşünü paylaşan diğer katılımcılar ise programın yol gösterici ve kolaylaştırıcı olmasına odaklanmışlardır. Çalışmaya katılan öğretmen adaylarından biri bu konudaki görüşlerini aşağıdaki sözlerle dile getirmiştir:

“Her öğretmen bence bu programa bakarak ve her detayına dikkat ederek kendi planlarını tasarlarsa oldukça etkili, iş kolaylaştırıcı, yol gösterici ve çocuklar için de doğru ve yararlı olacak etkinlikler ortaya çıkacaktır diye düşünüyorum (K17).”

Yukarıda verilen örnekteki katılımcı ile aynı fikirde olan bir başka öğretmen adayının cevabı aşağıda örnek olarak sunulmuştur:

“Programlar, süreçleri yönlendirmelidir ve bu program da içerdiği bilgilerle işin nasıl yapılması yönünde yönlendirici yani yol gösterici ve dolayısıyla işlevsel diye düşünüyorum (K18).”

Öte yandan, programın işlevsel olmadığını düşünen ve geliştirilmesi gerektiğini savunan katılımcılar az sayıda da olsa bulunmaktadır. Bahsi geçen katılımcılar, programın çok genel olduğu için ülkemizin her yerine aynı şekilde uygulanamayacağını ve bazı bölgeler için özel detaylar ve farklı yaklaşımlar içermesi gerektiğini savunmuşlardır. Konu ile alakalı katılımcılardan birinin görüşü aşağıda paylaşılmıştır:

“Bu programın hazırlanırken etkili bir disiplinler arası çalışmanın ürünü olduğunu düşünmüyorum. Çünkü her bir gelişim alanı başlı başına bir ders içeriği olan bu alanlar hakkında çok kısıtlı bilgilerin sunulması, her kesimden gelen çocuğun ihtiyaçlarına cevap veremeyebilir. Çocukların gelişimsel özellikleri açısından bir ilçede mahalleler arasında bile ciddi farklılıkların gözlemlendiği bir çevrede, altyapıya göre farklı tarzda eğitim yaklaşımları sunulabilmelidir (K13).”

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının MEB Okul Öncesi Eğitim Programının Anlaşılabilirliği Hakkındaki Görüşleri

Okul öncesi öğretmen adaylarının MEB Okul Öncesi Eğitim Programının anlaşılabilirliği hakkındaki görüşleri Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4

Anlaşılabilirlik Hakkındaki Görüşler

Kategoriler	Kodlar	Katılımcılar
Olumlu	Dil ve anlatım şekli (n=5)	K5, K8, K11, K12, K14
	İçeriğin sıralı olması ve sınıflandırılarak sunulması (n=4)	K10, K12, K15, K16
	Detaylara yer verilmesi (n=4)	K2, K3, K12, K18
Geliştirilmeli	Açıklama ve örnek ihtiyacı (n=7)	K4, K6, K8, K13, K16, K17, K19

Tablo 4’te görüldüğü üzere, katılımcıların programın anlaşılabilirliği ile ilgili görüşleri olumlu ve geliştirilebilir olmak üzere iki kategoriye ayrılmıştır. Olumlu görüş bildirerek programın anlaşılabilir olduğunu söyleyen katılımcılar, programının dilinin sade olduğunu belirterek anlatım şeklinin de basit ve herkes tarafından anlaşılabilir olduğunu savunmuşlardır. Aynı zamanda,

sınıflandırılarak sunulan sıralı içeriklerin de programın anlaşılabilirliğini arttırdığını belirten katılımcılar da bulunmaktadır. Buna ek olarak, bazı katılımcılar da programda birçok yerde sunulan detaylı anlatım sayesinde anlaşılabilirliğinin arttığını savunmuşlardır. Konuyla alakalı katılımcıların verdiği cevaplara ilişkin örnek aşağıda sunulmuştur:

“MEB Okul Öncesi Eğitim Programının yeterince anlaşılır olduğunu düşünüyorum. İçeriğin sınıflandırılması, sıralanış şekli, detaylara yer verilmesi ve dilinin sade oluşu ile herkesin anlayabileceği bir program (K12).”

Öte yandan, katılımcılardan bazıları da programın anlaşılabilir olması için geliştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Programda yer alan bazı noktaların daha fazla açıklamaya ve örneklerle desteklenmeye ihtiyacı olduğunu savunan okul öncesi öğretmen adaylarından birinin görüşü aşağıda örnek olarak sunulmuştur:

“Programda bazı bölümlerin daha anlaşılır olması için güncellemeler gerekiyor. Örneğin, göstergelerde belirtilen ifadelerin bazı yerlerde soyut kaldığını düşünüyorum. Özellikle program ile bütünleştirilmiş bir etkinlikler kitabının bulunması ve göstergelerde bulunan özelliklerin daha açık ve anlaşılır olması için beraberinde bir kare kod sunularak, okutulduğunda ilgili etkinliğe kolaylıkla geçebilmesi, aynı etkinlik için basitten zora doğru bir akışın izlenmesi ve beraberinde özel gereksinimli çocuklar için uyum sürecinin de birlikte verilmesi programı daha anlaşılır hale getirebilir (K8).”

Yukarıda verilen örnekteki katılımcı ile aynı düşüncede olan bir başka öğretmen adayının cevabı aşağıda örnek olarak sunulmuştur:

“Programın bazı kısımlarında açıklamalar detaylandırılabilir. Çünkü bu programı kullanan her öğretmenin aldığı eğitim farklı olduğu için algılaması da eğitim durumuna göre değişebilir. Bu da farklı bir algılamaya sebebiyet verebilir. Bunu önlemek için programın öğretmen adaylarına eğitimleri sırasında öğretilmesi, öğretmenlere de hizmet içi eğitimlerle tanıtılması önerilebilir (K16).”

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırma kapsamında, okul öncesi öğretmen adaylarının MEB okul öncesi eğitim programının içeriği, niteliği, işlevselliği ve anlaşılabilirliği ile ilgili görüşleri incelenmiştir. Okul öncesi öğretmen adaylarının meslek hayatlarında kullanacakları eğitim programını tanımaları ve olumlu ve olumsuz yönlerini değerlendirmeleri çok önemlidir. Bu nedenle bu çalışmanın alan-yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmada güncel olarak kullanılan MEB okul öncesi eğitim programının içeriği katılımcılar tarafından değerlendirildiğinde, çocukların gelişim özelliklerine uygun olması açısından olumlu olarak dile getirilmiştir. Bu konuda, eğitim programının çocuğun gelişim düzeyine, ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik olması ve çocuğun bütün gelişim alanlarını desteklemesi gerektiği araştırmacılar tarafından vurgulanmıştır (Darıca, 2004; Lieber vd., 2009). Buradan çıkarımla, MEB okul öncesi eğitim programı, çocukların gelişim özelliklerine uygun olması açısından öğretmen adayları tarafından alanyazına uygun olarak değerlendirilmiştir. Bu bulgunun

en temel nedeni, öğretmen adaylarının lisans öğrenimlerinin en başında erken çocukluk eğitimine ilişkin temel dersleri almış olmaları ve bu sayede hangi programın çocukların gelişim özelliklerine uygun olacağını anlama konusunda yetkinlik kazanmaları olabilir. Bunun yanında katılımcılar MEB okul öncesi eğitim programı içerisinde her alana yönelik kazanım ve göstergelere yer verilmesini olumlu olarak değerlendirmişlerdir. Benzer olarak, okul öncesi öğretmenleri ile yapılan çalışmalarda da programda yer alan kazanım ve göstergeler ile ilgili olumlu değerlendirme yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır (Tican Başaran ve Ulubey, 2018; Özsırkıntı vd., 2014). Diğer taraftan, bazı öğretmen adayları, programa yeni konularda yeni kazanımlar eklenmesi ve kazanımların çocukların farklı gelişimsel alanlarına ve gelişim seviyelerine göre çeşitlendirilmesi gerektiğinden bahsetmişlerdir. Bu bulgu, öğretmenler ile yapılan araştırmaların sonuçları ile benzerlik göstermektedir (Göle ve Temel, 2015; Deniz ve Yıldız, 2018; Köksal, 2016). Dolayısıyla, öğretmen ve öğretmen adaylarının kazanım ve göstergelerin geliştirilmesine yönelik değerlendirmeleri arasındaki bu benzerliğe bakıldığında, program içerisindeki kazanım ve göstergelerin artırılması ve çeşitlendirilmesi önerilmektedir.

Alanyazında programın özel gereksinimli bireylerle ilgili bilgi içermesi, değerlendirmeye önem vermesi (Frede ve Ackerman, 2007; Temel, 2012), oyun, drama, gezi ve sanat gibi farklı etkinlik çeşitlerine odaklanması (Darıca, 2004) gerektiği belirtilmiştir. Alanyazına paralel olarak, öğretmen adayları program içerisinde yer alan etkinlik çeşitleri, değerlendirme, ek olarak sunulan uyarılma ve ek olarak sunulan plan formatları ile ilgili bilgilerin, programı kullanan kişiler için fayda sağladığını belirtmişlerdir. Fakat, katılımcılardan bazıları programdaki bireysel, küçük grup ve büyük grup etkinlik çeşitlerinin nasıl oluşturulacağı, değerlendirme yapılırken çocuk, öğretmen ve program açısından nelere dikkat edileceği ve farklı aile katılımı etkinliklerinin nasıl uygulanacağı ile ilgili içeriğin eksik olduğuna değinmişlerdir. Fakat bu konuda katılımcıların henüz öğrenim hayatlarının başında oldukları ve “Aile Katılımı ve Eğitimi”, “Erken Çocukluk Eğitimi Tanıma ve Değerlendirme” gibi okul öncesi eğitimi alanında onları daha yetkin kılacak dersleri ilerleyen yıllarda alacakları unutulmamalıdır. Buna göre, bu bulgunun öğretmen adaylarının yetkinlik düzeyi ile ilişkili olabileceği de göz önünde bulundurulmalıdır. Buna ek olarak, azımsanmayacak sayıda öğretmen adayı, program içerisinde özel gereksinimli çocuklar için yapılacak uyarlamalar ile ilgili çok yüzeysel bilgi verildiğini ve her özel gereksinim tipi için çok daha detaylı açıklamaların yer alması gerektiğini vurgulamışlardır. Bu bulgular ile diğer çalışmalarda öğretmenlerin değerlendirmeleri aile katılımı (Tican Başaran ve Ulubey, 2018), değerlendirme, uyarılma (Temel, 2012; Frede ve Ackerman, 2007) açısından benzerlik göstermektedir. Bu doğrultuda, öğretmen adaylarının daha önceki çalışmalarda öğretmenlerin programın geliştirilmesi ile ilgili yapmış oldukları değerlendirmeleri destekledikleri görülmüştür. Bu nedenle özellikle özel gereksinimi olan çocukların etkinliklere dahil edilebilmeleri için farklı uyarılma çeşitleri hakkındaki içeriğin detaylandırılması ve örneklendirilmesi, mevcut MEB okul öncesi eğitim programının daha etkili kullanılmasını sağlayabilir. Ek olarak bulgular ışığında, program içerisinde değerlendirme ve aile katılımı ile ilgili daha ayrıntılı bilgi verilmesi, öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının programın içeriğini daha iyi anlamalarına ve uygulamayı kolaylıkla yürütmelerine katkı sağlayabilir.

Araştırmada öğretmen adayları tarafından programın içeriği yanı sıra niteliği de olumlu ve olumsuz yönleriyle değerlendirilmiştir. Nitelikli erken çocukluk eğitim programlarının çocukların kendini gerçekleştirme ve gelecekte üretken bireyler olmalarında oldukça etkili olduğu

düşünülmektedir. Katılımcıların çoğu programın çocukların gelişim özelliklerine uygun olmasının, kazanımların, etkinlik çeşitlerinin ve programın sonunda sunulan eklerin oldukça nitelikli olduğunu vurgulamışlar ve bu bölümlerin onları yönlendirdiğini belirtmişlerdir. Buna karşın, bazı öğretmen adayları tarafından programın niteliğinin geliştirilebilmesi için değişen zaman ve ihtiyaçlara göre cinsiyet eşitliği, farklı toplumsal ve kültürel çevredeki çocukların özellikleri ve dijitalleşme gibi yeni başlıklar eklenebileceği ifade edilmiştir. Gürkan'ın (2010) da belirttiği gibi eğitim programlarının içinde bulunan toplumun ihtiyaçları, çocukların sürekli değişen özellikleri, ilgileri, gereksinimleri ve hızla değişen teknoloji ve bilim gözetilerek değerlendirilip geliştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca NAEYC (2019), her bir çocuğun programdaki kazanımlara ulaşabilmesi için erken çocukluk eğitimi programının gelişimsel, kültürel ve dilsel açıdan uygun olması gerektiğini vurgulamıştır. Buna göre, MEB okul öncesi eğitim programımızın niteliğinin değişen kültürel ve toplumsal yapıya ve dijitalleşmeye ayak uyduracak şekilde geliştirilmesi önem arz etmektedir. Ek olarak, Köksal vd. (2016) tarafından öğretmenlerle yapılan bir çalışmada, programın niteliğinin artırılması için öğretmenlere nitelikli hizmet içi eğitim verilmesi gerektiğinden bahsedilmiştir. Bu durumda programın güncellenmesi aşamasında hem yeni başlıkların eklenmesi hem de bu başlıklarla ilgili öğretmenlere nitelikli hizmet içi eğitim verilmesi ile programın niteliği artırılabilir.

Bu çalışma kapsamında okul öncesi öğretmen adaylarının görüşleri programın içeriği ve niteliği ile sınırlı kalmamıştır. Aynı zamanda programın işlevselliği hakkında değerlendirme yapmış ve programın işlevselliğinin nasıl geliştirilebileceğine dair görüşlerini de bildirmişlerdir. Bir eğitim programının işlevsel olması çok önemlidir. Çünkü öğretmenleri de çocukları da karmaşadan kurtaran, ortak bir yapının oluşmasını sağlayan eğitim programları, öğretmenlere rehber niteliğinde bir çerçeve sunarak zamanın daha etkili kullanılmasını sağlar (Dilek, 2016; Sönmez ve Bilir Seyhan, 2016). Bu çalışmada katılımcıların çoğu, programın uygulanabilir olması, yol gösterici olması ve iş kolaylaştırıcı olması açısından işlevsel olduğunu söylemişlerdir. Katılımcılar programın bu özelliklerinin gerekçesi olarak ise; programın oldukça detaylı olduğunu ve bu detaylara dikkat ederek planlanan etkinliklerin çocukların gelişimi için de çok etkili olacağını vurgulamışlardır. Çünkü öğretmen adaylarına göre programda yer alan bu detaylar, programın nasıl kullanılacağını, çocuklar için hangi etkinliklerin daha uygun olacağını, kısacası işin nasıl yapılacağını işlevsel bir şekilde açıklamaktadır. Ayrıca bazı öğretmen adayları programın işlevselliğini açıklarken, programı yeni kullanan birinin aradığı her bilgiyi rahatlıkla bulabildiğinden bahsetmiştir. Bu bulgudan hareketle, MEB okul öncesi eğitim programının eğitim sürecinde programı uygulayan kişileri yönlendirdiği ve rehberlik ettiği söylenebilir. Fakat az da olsa bazı katılımcılar programın işlevselliğinin geliştirilmesi için görüşlerini bildirmişlerdir. Özellikle eğitim yaklaşımları hakkında bilgi verilerek programın daha işlevsel olabileceğini vurgulamışlardır. Benzer şekilde Tükel (2017) de öğretmenler ile gerçekleştirdiği çalışmasında okul öncesi eğitim programının eklektik yapısına katkı sağlayan farklı okul öncesi eğitim yaklaşımları hakkında bilgi verilebileceğinden bahsetmiştir. Bu benzerlik göz önünde bulundurulduğunda, güncellenecek MEB okul öncesi eğitim programı içerisinde hangi yaklaşımlardan ve kuramlardan nasıl yararlandığı hakkında bilgi verilmesi, öğretmenlere neyi nasıl uygulayacakları konusunda yol gösterici olabilir. Bu bağlamda, Temel (2012), bir eğitim programının kuramsal temellerinin sağlam olması gerektiğini vurgulayarak bu çıkarımı desteklemiştir.

Programın işlevselliği ile ilgili buna ek olarak, okul öncesi öğretmen adayları programda farklı çevrelerde yaşayan çocuklara yönelik bilgi eksikliği olduğunu ve bu nedenle programın uygulanabilirliğinin zorlaştığını belirtilmişlerdir. Bu konuda NAEYC (2003), okul öncesi eğitim programının kültürel olarak bütün çocuklara duyarlı olması gerektiğinden bahsetmiştir. Dolayısıyla okul öncesi eğitim programının, öğretmenlere ve öğretmen adaylarına eğitim faaliyetlerinin farklı çevrelerde yaşayan çocukların özelliklerine göre nasıl uyarlanacağı ve nasıl bireyselleştirileceği konusunda rehberlik etmesi kritik bir öneme sahiptir. Bu çerçevede MEB okul öncesi eğitim programının güncellenmesi aşamasında bu durumun da göz önünde bulundurulması ve kılavuz kitaplar oluşturulması önerilmektedir.

Son olarak, okul öncesi öğretmen adayları programın anlaşılabilirliği ile ilgili olarak dil ve anlatım şekli, içeriğin sıralı olması ve sınıflandırılarak sunulması ve detaylara yer verilmesi nedeniyle genel olarak programı anlaşılır bulmuşlardır. Benzer şekilde, okul öncesi öğretmenleri de programın içeriğinin anlaşılır olduğunu söylemişlerdir (Köksal vd., 2016; Işık, 2015; Özsırkıntı vd., 2014). Fakat programın anlaşılabilirliği açısından geliştirilebilecek yönlerine bakıldığında ise katılımcıların büyük bir bölümü, programda yer alan bazı noktaların daha fazla açıklamaya ve örneklerle desteklenmeye ihtiyaç duyduğunu savunmuşlardır. Örneğin bazı kazanımların altında yer alan göstergelerin çok soyut kaldığını bu yüzden bu göstergelerin daha açık ve anlaşılır şekilde yazılması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu konuda öğretmenler ile yapılan diğer çalışmalarda da kazanım ve gösterge açıklamalarının yetersiz olduğu (Sıddık, 2019) ve bu yüzden netleştirilmesi gerektiği (Göle ve Temel, 2015) bulunmuştur. Böylece bu araştırma sayesinde, program kazanımlarının anlaşılabilirliği ile ilgili alanyazında halihazırda yer alan öğretmenlerin değerlendirmeleri, öğretmen adayları tarafından da desteklenmiştir.

Ayrıca bazı katılımcılar tarafından, programın her öğretmenin bakış açısından farklı şekilde algılanabileceği ve bunun da eğitim programını uygulama noktasında farklılıklar oluşturabileceği söylenmiştir. Sıddık'ın (2019) öğretmenlerle yaptığı çalışmasında, öğretmenlerin programı uygulama konusunda bazı noktalarda arada kaldıklarını belirtmeleri de bu bulguyu destekler niteliktedir. Bu konuda, NAEYC (2003), programdaki detayların açıklanması ve paylaşılması eğitimin bütün paydaşlarının programı aynı şekilde anlaması için gerekli olduğunu vurgulamıştır. Dolayısıyla programı uygulayan kişilerin farklı şekilde algılamasını engellemek için programda yer alan bütün boyutların daha açıklayıcı, detaylı ve net olması gerektiğini belirtmek programın geliştirilebilmesi için faydalı olabilir. Ek olarak bir katılımcı programın anlaşılabilirliğinin artırılması için program ile ilgili öğretmen adaylarına hizmet öncesi ve öğretmenlere de hizmet-içi eğitimler verilmesini önermiştir. Aynı şekilde, Tükel (2017), programın uygulama boyutuna yönelik öğretmenlere verilen hizmet-içi eğitimin yetersiz kaldığını ve artırılması gerektiğini vurgulamıştır. Bu yüzden öğretmenlere ve öğretmen adaylarına programla ilgili düzenli olarak eğitimler verilmeli ve bu eğitimler sırasında programın uygulayıcıları olan kişilerin sürece daha etkin katılmalarına fırsat tanınmalıdır.

Bu çalışmadaki bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, içerik, nitelik, işlevsellik ve anlaşılabilirlik kavramlarının program açısından iç içe olduğu çok net bir şekilde görülmektedir. Çünkü programın içeriğinde yer alan herhangi bir bilginin aynı zamanda programın niteliğini, işlevselliğini ve aynı zamanda öğretmenlerin de programı çok daha iyi anlayarak etkili bir şekilde uygulamalarını sağlamaktadır. Farklı bir şekilde, programın niteliğini artırmak için kültürel, toplumsal ve dijital gelişmeler takip edildiğinde, bu durum aynı zamanda programın içeriğini ve

işlevselliğini de etkilemektedir. Dolayısıyla bu çalışmadaki bulguların bir bütün olarak değerlendirilmesi ve buna yönelik olarak programın güncellenmesi önerilmektedir. Bu çalışmada olduğu gibi eğitim programlarının geliştirilmesi ve güncelleştirilmesinin gerekli olduğu birçok araştırmacı tarafından da vurgulanmıştır (Akınoğlu, 2005; Demirel, 2017; Kurt ve Erdoğan, 2015; MEB, 2018; NAEYC, 2003; Özdemir, 2009). Nitekim ülkemizde uygulanan okul öncesi eğitim programlarının tarihine bakıldığında, geçmişten günümüze programların değerlendirildiği, değiştiği ve güncellendiği görülmektedir (Düşek ve Dönmez, 2012; Gelişli ve Yazıcı, 2012; Göle ve Temel, 2015; MEB, 2013; Sapsağlam, 2013). Çünkü değişen koşullar ve zaman eğitim programlarının da değişmesini ve güncellenmesini gerektirir.

Çalışmanın bulguları özetlenecek olursa, öğretmen adayları içerik, nitelik, işlevsellik ve anlaşılabilirlik açısından genellikle MEB okul öncesi eğitim programını olumlu olarak değerlendirmişler fakat bazı noktaların geliştirilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Programın geliştirilmesine yönelik, içerik açısından kazanım ve göstergeler, etkinlik çeşitleri, değerlendirme, aile katılımı ve uyarılma gibi boyutların güncellenmesi; nitelik açısından değişen zaman ve ihtiyaçlara göre yeni başlıkların eklenmesi; işlevsellik açısından programın eklektik yapısına katkı sağlayan eğitim yaklaşımları ve farklı çevrelerde yaşayan çocuklara yönelik bilgi verilmesi ve son olarak anlaşılabilirlik açısından daha fazla açıklama yapılması ve örneklendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Buna göre MEB okul öncesi eğitim programının güncellenmesi ve geliştirilmesi aşamasında öğretmen adaylarının görüşlerinin ve değerlendirmelerinin göz ardı edilmemesi gerektiği düşünülmektedir. Bu çalışmaya katılan öğretmen adayları öğretmenlik kuramsal bilgi ve alan bilgisi ile ilgili henüz tam olarak yetkin olmasalar da “erken çocukluk eğitiminde öğretim programları” dersi kapsamında MEB Okul Öncesi Eğitimi programı hakkında bilgi edinmiş ve programı nasıl kullanacakları konusunda deneyim edinmişlerdir. Bu nedenle ileride kullanacakları program ile ilgili onların da görüşlerinin alınması önemlidir.

Öneriler

İlk olarak, bu çalışma yalnızca bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 20 okul öncesi öğretmen adayı ile sınırlandırılmıştır. Gelecekte konuyla ilgili yapılacak çalışmaların, farklı şehirlerde ve farklı üniversitelerde öğrenim gören adaylarla gerçekleştirilmesi önerilmektedir. Zira MEB Okul Öncesi Eğitim programı hakkında yapılan çalışmalar, genellikle programın içeriğinin belli bir konuda analiz edilmesine ya da okul öncesi öğretmenlerinin programı uygulama konusundaki görüşlerine odaklanmıştır. Bu konuda öğretmen adayları ile gerçekleştirilen çalışmalar oldukça sınırlıdır. Dolayısıyla, MEB okul öncesi eğitim programı ile ilgili öğretmen adaylarının bu tür görüş, düşünce ve deneyimlerine odaklanan farklı çalışmaların gerçekleştirilmesi sonucunda hem yapılan çalışmaların sayısı arttırılacak hem de farklı çalışmalarla bu çalışmanın bulguları arasındaki benzerlik ve farklılıklara bakılarak alanyazın zenginleştirilecektir. Buna ek olarak, çalışmanın verileri açık uçlu görüş bildirim formu kullanılarak toplanmıştır. Dolayısıyla, veriler yalnızca tek bir veri toplama aracına dayalı olduğu için bu durum çalışmanın bulgularını sınırlandırmıştır. Gelecekte öğretmen adayları ile yapılacak buna benzer çalışmalarda görüşme, anket veya belge analizi gibi daha farklı veri toplama araçlarının kullanılması önerilmektedir. Öğretmen adayları programın niteliğini değerlendirirken programın cinsiyet eşitliği, toplumsal ve kültürel özellikler ve dijitalleşme gibi yeni başlıklarla güncellenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bu konuda araştırmacılara, öğretmen adaylarının “erken çocukluk eğitiminde öğretim programları” ve

“öğretmenlik alan uygulaması” derslerinde yazmış oldukları etkinlik planlarının içeriğini bu güncel başlıklara göre incelemeleri önerilmektedir. Böylelikle öğretmen adaylarının etkinlik planlarında bu başlıkların yer alıp almadığı ya da ne kadar yer aldığı görülebilir ve programın niteliğinin ne ölçüde geliştirilmesi gerektiği konusunda daha net bilgiye ulaşılabilir.

Ayrıca bu çalışmanın bulgularından yıla çıkarak, MEB Okul Öncesi Eğitim Programı'nın geliştirilmesi ve güncellenmesi için programı hazırlayan kişilere de bazı öneriler sunulması yerinde olacaktır. Öncelikle eğitim programına daha fazla örnek ve açıklama eklenerek anlaşılabilirliği artırılmalı ve değişen zaman ve ihtiyaçlar göz önüne alınarak program içerisinde yer alan başlıklar güncellenmelidir. Bunun yanında, program içeriği; kazanım gösterge, kavramlar, aile katılımı, değerlendirme, uyarılma gibi bütün öğelerine yönelik tekrar gözden geçirilmelidir. Son olarak programın, farklı çevrelerde yaşayan bütün çocuklara hitap edecek şekilde işlevselliği artırılmalıdır.

Araştırmacıların ve program hazırlayıcıların yanında MEB Okul Öncesi Eğitim Programının uygulayıcılarına da bazı öneriler verilebilir. İlk olarak hem okul öncesi öğretmenleri hem öğretmen adayları, programının içeriğinin kazanım ve göstergeler ve özel gereksinimli çocuklara yönelik sunulan uyarlamalar konusunda geliştirilmesi gerektiğine dikkat etmeli ve programın esneklik özelliğinden faydalanarak eksik olan yönlerde eklemeler yapmalıdırlar. Ayrıca programın anlaşılabilirliği konusunda öğretmen adayları genellikle daha fazla örnek sunulması gerektiğinden bahsetmişlerdir. Bu konuda bütün sorumluluk eğitim programlarını hazırlayan kişilere bırakılmamalı, programın kullanıcıları da araştırma yaparak farklı örneklerle sınıf içi etkinliklerini zenginleştirmelidirler.

Etik Kurul İzin Bilgisi: Bu araştırma, Orta Doğu Teknik Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu 02/04/21 tarihli 28620816 sayılı kararı ile alınan izinle yürütülmüştür.

Yazar Çıkar Çatışması Bilgisi: Bu çalışmada çıkar çatışması yoktur ve finansman desteği alınmamıştır.

Yazar Katkısı: Yazarlar makaleye eşit katkı sağlamış olduklarını beyan ederler.

Kaynakça

- Akınoğlu, O., (2005). Coğrafya eğitiminin etkililiği ve sorunları. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 12, 76-96. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/marucog/issue/459/3682>
- Aral, N., Baran, G., Bulut, Ş. ve Çimen, S. (2000). *Çocuk gelişimi*. Ya-Pa Yayın.
- Aral, N. ve Kadan, G. (2018). Investigation of 2013 pre-school education program in the context of values in education. *Journal of Early Childhood Studies*, 2(1), 113-131. <https://doi.org/10.24130/eccd-jecs.196720182159>
- Ata-Aktürk, A., Demircan, H. Ö., Şenyurt, E. ve Çetin, M. (2017). Turkish early childhood education curriculum from the perspective of stem education: A document analysis. *Journal of Turkish Science Education (TUSED)*, 14(4), 16-34. DOI: 10.12973/tused.10210a

- Barnett, S. W. (1995). Long-Term Effects of Early Childhood Programs on Cognitive and School Outcomes. *Future of Children*, 5(3), 25-50. <https://doi.org/10.2307/1602366>
- Barnett, W. S. (2011). Effectiveness of early educational intervention. *Science*, 333(6045), 975-978. <https://doi.org/10.1126/science.1204534>
- Bauchmüller, R., Gørtz, M., ve Rasmussen, A. W. (2014). Long-run benefits from universal high-quality preschooling. *Early Childhood Research Quarterly*, 29(4), 457-470. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2014.05.009>
- Berk, L. (2012). *Child development*. Pearson Education Inc.
- Bertrand J. (2012). Preschool programs: Effective curriculum. comments on kagan and kauerz and on schweinhart. Tremblay Re, Barr Rg, Peters RDeV (Ed.), *Encyclopedia On Early Childhood Development içinde* (s.1-7). Centre of Excellence for Early Childhood Development
- Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu [UNESCO]. (2018). *Early childhood care and education*. <https://en.unesco.org/themes/early-childhood-care-and-education>
- Bowen, G. (2009). Document Analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40. <https://doi.org/10.3316/QRJ0902027>
- Cohen, L, Manion, L. ve Morrison, K. (2010). *A guide to teaching practice*. (5th ed). Routledge <https://doi.org/10.4324/9780203848623>
- Çetinkaya, S. ve Tabak, S. (2019). Öğretmen Adaylarının Eğitim Programı Okuryazarlık Yeterlilikleri. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, 38(1), 296-309. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/omuefd/issue/46119/535482>
- Dağlıoğlu, E. (2009). Okul öncesi öğretmenlerin özellikleri ve okul öncesi eğitime öğretmen yetiştirme. G. Haktanır (Ed.), *Okul Öncesi Eğitime Giriş* (3rd ed.) içinde (s. 40-80). Anı Yayıncılık.
- Darıca, N., (2004). *Okul Öncesi Eğitimcileri İçin Etkinlik Dünyası Uygulama Kitabı*. Morpa Kültür Yayınları.
- Demirel, Ö. (2017). *Eğitimde program geliştirme. Kuramdan uygulamaya* (25th. ed.). PEGEM Akademi Yayıncılık.
- Deniz, Ü. ve Yıldız, R. (2018). Milli Eğitim Bakanlığı okul öncesi eğitim programında cinsel gelişim ve cinsel eğitim. *Gazi University Journal of Gazi Educational Faculty (GUJGEF)*, 38(2), 431-447. <https://doi.org/10.17152/gefad.377516>
- Dilek, H. (2016). T.C. MEB 2013 okul öncesi eğitim programı ile 2006 programının karşılaştırılması. *Pegem Atıf İndeksi*, 585-604. DOI: <http://dx.doi.org/10.14527/9786053183563.035>
- Düşek, G. ve Dönmez, B. (2012). Türkiye'de yayımlanan okul öncesi eğitim programları. *Mesleki Bilimler Dergisi*, 1, 68-75. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/401598>

- Edie, D., ve Schmid, D. (2007). *Brain development and early learning. A Policy brief publication of Wisconsin Council on Children and Families.*, https://larrycuban.files.wordpress.com/2013/04/brain_dev_and_early_learning.pdf.
- Essa, E. L. (2003). *Introduction to Early Childhood Education*. Canada: Thomson Delmar Learning.
- European Commission [EACEA]. (2014). *Key data on early childhood education in Europe and care*. Eurydice and Eurostat Report. Office of Publications the European Union. doi:10.2797/75270
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E. & Hyun, H. H. (2012). *How to design and evaluate research in education* (8th ed.). Mc-Graw-Hill.
- Frede, E., & Ackerman, D. (2007, March 1). Preschool curriculum decision-making: dimensions to consider. *Preschool Policy Brief*, 12, 1-15. <https://nieer.org/policy-issue/policy-brief-preschool-curriculum-decision-making-dimensions-to-consider>
- Gelişli, Y., ve Yazıcı, E. (2012). Türkiye'de uygulanan okul öncesi eğitim programlarının tarihsel süreç içerisinde değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 85-93. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/296402>
- Göle, M. O. ve Temel, Z. F. (2015). Okul öncesi öğretmenlerinin nitelikli bir okul öncesi eğitim programında bulunması gereken özelliklere ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 663-684. <https://doi.org/10.17860/efd.25056>
- Gülay, H. ve Ekici, G. (2010). MEB okul öncesi eğitim programının çevre eğitimi açısından analizi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 7(1), 74-84.
- Gülçiçek, T., Tonga, F.E. ve Tantekin Erden, F. (2019). Examining Turkish early childhood education curriculum in terms of mainstream curriculum models. *OMÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2019, 38(2), 77-106. DOI: 10.7822/omuefd.604939
- Gürkan, T. (2010). Okul Öncesi Eğitim Programı. R. Zembat (ed). *Okul Öncesinde Özel Öğretim Yöntemleri içinde* (s. 35- 60). Anı Yayıncılık.
- Illingworth, M. (2012). Education in the age of the information superhighway: An investigation into initial teacher training in Canada. *Canadian Journal of Education*, 35(3), 180-193.
- Işık, N. E. (2015). *Öğretmenlerin MEB 2013 okul öncesi eğitim programı hakkındaki görüşleri ve programı kullanma durumları* (Publication No. 397478) [Yüksek Lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖKTEZ.
- Kandır, A. ve Kurt, F. (2010). *Proje temelli okul öncesi eğitim programı* (1st ed.). Morpa Kültür Yayınları. <https://doi.org/10.14527/9786053641315.01>
- Kandır, A., Özbey, S., ve İnal, G. (2010). *Okul öncesi eğitimde program. Kuramsal temeller*. Morpa Kültür Yayınları.
- Kandır, A. ve Türkoğlu, D. (2015). MEB 2013 okul öncesi eğitim programının müzikal becerilerin gelişimi yönünden değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1(2), 339-350. <https://doi.org/10.14527/9786053183563.032>

- Kandır, A., ve Yazıcı, E. (2016). MEB 2013 okul öncesi eğitim programının okuma yazma becerilerinin gelişimi yönünden değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(3), 451-458. <https://doi.org/10.14527/9786053183563.032>
- Kardeş, S. (2020). Okul Öncesi Eğitim Programının 21. Yüzyıl Becerileri ve STEAM Eğitimi Bağlamında İncelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 16(2), 109-119. <https://doi.org/10.17244/eku.703361>
- Katrancı, M. (2014). Okul öncesi eğitim ve önemi. S. Seven (Ed.). *Okul öncesi eğitime giriş*. Pegem Akademi.
- Kayange, J. J., & Msiska, M. (2016). Teacher education in China: Training teachers for the 21st century. *The Online Journal of New Horizons in Education*, 6(4), 204- 210.
- Köksal, Ö., Balaban Dağal, A. ve Duman, A. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programı hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi. *International Journal of Social Science*, 46, 379-394. <https://doi.org/10.9761/JASSS3395>
- Kurt, A. ve Erdoğan M. (2015). Program değerlendirme araştırmalarının içerik analizi ve eğilimleri; 2004-2013 yılları arası. *Eğitim ve Bilim*, 40(178). <https://doi.org/10.15390/EB.2015.4167>
- Küçük Çocukların Eğitimi Ulusal Derneği (NAEYC). (2000). *A Call for Excellence in Early Childhood Education*. <http://www.naeyc.org/policy/excellence>
- Küçük Çocukların Eğitimi Ulusal Derneği (NAEYC). (2003). *Early childhood, curriculum, assessment and program evaluation*. <https://www.naeyc.org/sites/default/files/globallyshared/downloads/PDFs/resources/position-statements/pscape.pdf>
- Küçük Çocukların Eğitimi Ulusal Derneği (NAEYC). (2019). *NAEYC Early Learning Program Accreditation Standards and Assessment Items*. *NAEYC Accreditation*. https://www.naeyc.org/sites/default/files/globallyshared/downloads/PDFs/accreditation/early-learning/standards_assessment_2019.pdf
- Lerkkanen, M. K., Kikas, E., Pakarinen, E., Poikonen, P. L., ve Nurmi, J. E. (2013). Mothers' trust toward teachers in relation to teaching practices. *Early Childhood Research Quarterly*, 28(1), 153-165. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2012.04.005>
- Lieber, J., Butera, G., Hanson, M., Palmer, S., Horn, E., Czaja, C., Diamond, K., Goodman-Jansen, G., Daniels, J., Gupta, S., & Odom, S. (2009). Factors that influence the implementation of a new preschool curriculum: Implications for professional development. *Early Education and Development*, 20(3), 456-481. <https://doi.org/10.1080/10409280802506166>
- Merriam, S. B. (1998). *Qualitative research and case study applications in education*. Jossey-Bass.
- Merriam, S. B. (2009). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. Jossey-Bass.
- Merriam, S. B. (2018). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber* (3rd ed.) (S.Turan, Trans.). Nobel Yayıncılık.

- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2nd ed.). Sage Publications, Inc.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) (2013). *Okul öncesi eğitim programı*. Ankara. <http://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf>
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2017). *Milli eğitim istatistikleri 2016-2017: Örgün eğitim*. http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/08151328_meb_istatistikleri_organ_egi_tim_2016_2017.pdf
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2016). *TIMSS 2015 ulusal matematik ve fen ön raporu: 4. ve 8. sınıflar*. http://timss.meb.gov.tr/wp-content/uploads/TIMSS_2015_Ulusal_Rapor.pdf.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2018). *Okul öncesi eğitim kurumları yönetmeliği*. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/25486_.html.
- Orakçı, S. (2015). An analysis of teacher education systems of Shanghai, Hong Kong, Singapore, Japan and South Korea. *Asian Journal of Instruction*, 3(2), 26- 43.
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2014). *PISA 2012 results in focus: What 15-year-olds know and what they can do with what they know?* <https://www.oecd.org/pisa/keyfindings/pisa-2012-results-overview.pdf>
- Özdemir, S. M. (2009). Eğitimde program değerlendirme ve Türkiye'de eğitim programlarını değerlendirme çalışmalarının incelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 126-149. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/146317>
- Özsırkıntı, D., Akay, C., ve Yılmaz-Bolat, E. (2014). Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programı hakkındaki görüşleri (Adana ili örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 313-331. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefad/issue/59467/854538>
- Öztürk, M., Giren, S., Yıldırım, E. ve Şimşek, Ü. (2015). The examination of geography education in the updated early childhood education program. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(4). 245-262. <https://doi.org/10.18026/cbusos.22851>
- Pişgin-Çivik, S., Ünüvar, P., ve Soylu, B. (2014). Pre-school education teacher's opinion about the implementation of 2013 pre-school education program. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 174, 693-698. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.01.603>
- Ryan, T. G. (2016). The pre-service educator as action researcher and leader. *Action Researcher in Education*, 7, 1-13.
- Saldana, J. (2011). *Fundamentals of qualitative research. Understanding qualitative research*. Oxford University Press.
- Sapsağlam, Ö. (2013). Değerlendirme boyutuyla okul öncesi eğitim programları (1952-2013). *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 63-73. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/goputeb/issue/7323/95839>

- Sapsağlam, Ö. ve Ömeroğlu, E. (2016). Examining the effect of social values education program being applied to nursery school students upon acquiring social skills. *Educational Research and Reviews*, 11(13), 1262-1271. DOI: 10.5897/ERR2016.2804
- Siddık, H. (2019). *Okul öncesi eğitim programına yönelik öğretmen görüşleri* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Yakın Doğu Üniversitesi.
- Sönmez, S. ve Bilir Seyhan, G. (2016). Examining Turkish MoNE 2013 preschool education program in terms of health concept. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 7(1), 146-174. <https://doi.org/10.17569/tojq.67144>
- Tantekin Erden, F., ve Altun, D. (2014). Sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitim ve okul öncesinde ilköğretime geçiş süreci hakkındaki düşüncelerinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 13(2), 481-502. <http://ilkogretim-online.org.tr>
- Temel, Z. F. (2012). Erken çocukluk eğitim programları: Niteliksel bileşenler. *Çağdaş Eğitim Dergisi Akademik*, 1(2), 78-84. <https://doi.org/10.17860/efd.25056>
- Tican Başaran, S. ve Ulubey, Ö. (2018). 2013 Okul Öncesi Eğitim Programının Değerlendirilmesi. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 51(2), 1-38. <https://doi.org/10.30964/auebfd.417643>
- Tuğluk, M. N. ve Özkan, B. (2019). MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programının 21. Yüzyıl Becerileri Açısından Analizi. *Temel Eğitim*, 1(4), 29-38. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/temelegitim/issue/49907/634024>
- Tuğrul, B. (2002). Erken çocukluk döneminde öğrenmeyi ve öğretimi kolaylaştıran özellikler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 142-147. <https://app.trdizin.gov.tr/publication/paper/detail/TWpBek9EZz0>
- Tükel, A. (2017). *2013 Okul Öncesi Eğitim Programı ile İlgili Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi* (Publication No. 471235) [Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi]. YÖKTEZ
- Türk Eğitim Derneği Düşünce Kuruluşu [TEDMEM]. (2017). *Güçlü bir başlangıç 2017: Erken çocukluk eğitimi ve bakımı*. <https://tedmem.org/mem-notlari/degerlendirme/guclu-bir-baslangic-2017-erken-cocukluk-egitimi-ve-bakimi>
- Ünver, N. (2020). Okulöncesi Eğitim Programını Değerlendirme Ölçeği'nin Geliştirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(2), 891-909. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.697826>

Ek 1

Açık Uçlu Öğretmen Adayı Görüşme Formu

Sorular	Cevaplar
MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile ilgili görüşleriniz nelerdir?	
1.a. MEB Okul Öncesi Eğitim Programının içeriği ile ilgili görüşleriniz nelerdir?	
1.b. Programın içeriği ile ilgili geliştirilmesi gereken yönleri olduğunu düşünüyor musunuz? Varsa nedir?	
2.a. MEB Okul Öncesi Eğitim Programının niteliği ile ilgili görüşleriniz nelerdir?	
2.b. Programın niteliği ile ilgili geliştirilmesi gereken yönleri olduğunu düşünüyor musunuz? Varsa nedir?	
3.a. MEB Okul Öncesi Eğitim Programının işlevselliği ile ilgili görüşleriniz nelerdir?	
3.b. Programın işlevselliği ile ilgili geliştirilmesi gereken yönleri olduğunu düşünüyor musunuz? Varsa nedir?	
4.a. MEB Okul Öncesi Eğitim Programının anlaşılabilirliği ile ilgili görüşleriniz nelerdir?	
4.b. Programın anlaşılabilirliği ile ilgili geliştirilmesi gereken yönleri olduğunu düşünüyor musunuz? Varsa nedir?	

Extended Summary

Problem Statement

Early childhood education (ECE) is considered the basis of education (Aral et al., 2000; Barnett, 1995; Essa, 2003). In early childhood, diverse experiences should be offered to children (Barnett, 2011). Accordingly, both a healthy family environment and a qualified ECE program are required for the benefit of children (MEB, 2013). The basic element that determines the quality of ECE is a qualified, understandable, functional, and content-appropriate education program (Bertrand, 2012; Ducek & Dönmez, 2012). In consideration of the needs of society, the interests and needs of children, and rapidly changing and developing technology and science, education programs should be developed and evaluated regularly (Gürkan, 2010). To provide a qualified ECE program, teachers must have a clear understanding of the education program's content, and then effectively implement the program (Köksal et al., 2016). To achieve these goals, the study of national ECE curriculum should be provided for pre-service teachers as early as possible in teacher education programs.

In the literature, there are many studies about the teachers' views on and evaluations of the current ECE program. However, to the best of our knowledge, no study has been conducted to investigate pre-service early childhood teachers' views and evaluations on the same issue. Thus, this study was conducted to examine the views of pre-service early childhood teachers about the ECE program currently used in Turkey (MEB, 2013). Below are the questions expected to be answered through this research:

1) What are the views of pre-service early childhood teachers about the overall ECE program?

i) What are the views of pre-service early childhood teachers about the content of the ECE program?

ii) What are the views of pre-service early childhood teachers about the quality of the ECE program?

iii) What are the views of pre-service early childhood teachers about the functionality of the ECE program?

iv) What are the views of pre-service early childhood teachers about the comprehensibility of the ECE program?

Method

This study was carried out as basic qualitative research study, which is one of the qualitative research methods. The participants of this study were 20 pre-service early childhood teachers enrolled in a state university in Ankara. The data of this study was collected by an open-ended feedback form that included four basic open-ended questions about the content, quality, functionality, and comprehensibility of the program. Content analysis was used as the data analysis method. The researchers followed the steps of coding the data, categorizing these codes, and then presenting the findings.

Findings

When the content of the ECE program was evaluated by the participants in this study, it was expressed that the program was suitable for the developmental characteristics of the children. Moreover, the participants positively evaluated the inclusion of gains and indicators for each developmental area. However, some participants mentioned that new gains in new subjects should be included in the curriculum and that they should be differentiated according to different developmental areas and developmental levels of children. In addition, the participants stated that the additional information about the types of activities, assessment, adaptation, and plan formats may provide benefits for the teachers.

Furthermore, preservice teachers evaluated the quality of the program with positive and negative aspects. Most participants found that the program had quality since it included the developmental characteristics of children, the gains and indicators, the types of activities, and the appendices presented at the end of the program. They also expressed that these sections guided them. However, some participants mentioned that the quality of the program needs improvement; for instance, new topics, such as gender equality, characteristics of children in different social and cultural environments, and digitalization in education could be included in the program.

Besides the content and quality of the program, most participants found the program to be functional in terms of being applicable, guiding, and facilitating. However, they revealed that there is a lack of information in the program about children living in challenging environments, and that is why the applicability of the program is somewhat restricted.

Finally, teacher candidates stated that the program is generally understandable in terms of the way of expression, the arrangement and classification of the content, and the details. However, teacher candidates also stated that some points in the program need further explanation and support with examples.

Discussion and Conclusion

Researchers have emphasized that it is necessary to improve and update education programs (Demirel, 2017; MEB, 2018; NAEYC, 2003; Özdemir, 2009). When the history of ECE programs implemented in this country is explored, it can be seen that the programs have been evaluated, altered, and updated over the years (Düşek & Dönmez, 2012; Göle & Temel, 2015; MEB, 2013; Sapsağlam, 2013).

In this study, participants generally evaluated the program positively in terms of content, quality, functionality, and comprehensibility, but they highlighted that some points could be improved. Therefore, the program should be updated in various areas such as gains and indicators, types of activities, assessment, parent involvement, and adaptation. In addition, new topics should be added according to the changing times and needs. Finally, it was stated that more explanations and examples should be given to improve the clarity of the program. It is thought that the views and evaluations of pre-service teachers should not be ignored during the revision and improvement of the program.